
Vergaderjaar 2021–2022

21 501-04

Ontwikkelingsraad

Nr. 247

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 februari 2022

Hierbij bied ik u aan de geannoteerde agenda van de Informele Raad
Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 6–7 maart 2022.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VAN 6-7 MAART 2022

Introductie

Op 6 maart in de avond en op 7 maart 2022 vindt in Montpellier de informele Raad Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking plaats, onder het Frans voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Tijdens de Raad zal worden gesproken over biodiversiteit, in aanloop naar de 15de Conference of the Parties (COP15) van het Biodiversiteitsverdrag (CBD). Ook zal de Raad van gedachten wisselen over versterking van EU-samenwerking in de huidige geopolitieke context. Tijdens de afsluitende lunch zal naar verwachting een onderzoekscentrum in Montpellier een presentatie geven over duurzame voedselsystemen en voedselzekerheid. De precieze inhoud van deze lunchbijeenkomst is ten tijde van schrijven nog niet bekend.

Biodiversiteit

De Raad spreekt in aanloop naar de onderhandelingen tijdens COP15 onder het Biodiversiteitsverdrag (CBD) over biodiversiteit en ontwikkelingssamenwerking. Biodiversiteit is van groot belang voor het menselijk voortbestaan, toekomstbestendig verdienvermogen en het bereiken van de Sustainable Development Goals (SDG's), de doelen van het Parijsakkoord en van het Verwoestijningsverdrag. Vooruitgang op veel SDG's wordt echter belemmerd door de ongekende achteruitgang van soorten en de kwaliteit van ecosystemen. Het behoud en herstel van biodiversiteit is juist ook in het belang van de armste en meest kwetsbare groepen, die voor hun levensonderhoud vaak van ecosysteemdiensten afhankelijk zijn. De afgelopen 50 jaar is de achteruitgang van biodiversiteit en ecosystemen steeds sneller gegaan; en nog nooit waren de economische en ecologische risico's zo groot als nu. Menselijk handelen is hiervan de belangrijkste oorzaak, met (verandering in) landgebruik als belangrijkste driver.

Mede door deze urgentie is de aandacht voor biodiversiteit Europees en internationaal groeiende; verder versterkt door het Global Biodiversity Framework dat dit jaar onder de CBD moet worden overeengekomen voor de periode tot 2030. De EU-positie voor deze onderhandelingen – de EU treedt in de CBD gezamenlijk op – wordt vormgegeven in de Milieuraad. Nederland zet zich daarbij, inclusief in deze Raad, in voor een ambitieuze uitkomst conform de motie-Jetten/de Groot (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1617) en hecht er in het bijzonder aan dat de EU zich inzet voor een versterkt systeem van monitoring, rapportage en verantwoording, met bindende rapportagevereisten, evenals een mechanisme voor tussentijdse ophoging van de inzet en ambitie. De Minister voor Natuur en Stikstof is coördinerend bewindspersoon voor het Biodiversiteitsverdrag. In antwoord op vragen gesteld in het schriftelijk overleg over de informele bijeenkomst van klimaat- en milieuministers op 20 en 21 januari 2022 is uw Kamer meest recentelijk geïnformeerd over de Nederlandse inzet (Kamerstuk 21 501-08, nr. 848).

Naar verwachting zal er tijdens de RBZ/OS onder meer worden gesproken over financiering voor biodiversiteit. De financiering voor biodiversiteit schiet wereldwijd tekort. Ontwikkelingssamenwerking speelt daarin een bescheiden, maar niet onbelangrijke rol. Voorzitter van de Europese Commissie Von der Leyen heeft mede daarom in haar Staat van de Unie aangegeven de uitgaven voor biodiversiteit als onderdeel van de externe financiering van de EU te willen verdubbelen, en in het Instrument voor

nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) is een specifieke doelstelling voor biodiversiteit opgenomen (7,5% vanaf 2024; 10% in 2026 & 2027). Het kabinet hecht er evenzeer aan dat er voldoende financiële middelen voor biodiversiteit beschikbaar komen uit alle bronnen en kanalen, waarbij Nederland zich met name inzet voor het mobiliseren van financiële stromen vanuit de private financiële sector. Het kabinet zal in de Raad deze inzet herhalen, steun uitspreken voor de inzet van de Commissie en de noodzaak van mainstreaming van biodiversiteit onderstrepen.

Versterkte EU-samenwerking, in geopolitieke context

De Raad zal spreken over hoe de EU-samenwerking op het terrein van ontwikkelingssamenwerking kan worden versterkt, in het licht van de huidige geopolitieke context. Andere actoren zonder democratische rechtsstaat zoals China en Rusland spelen een steeds actievere rol in partnerlanden, onder meer in Afrika. Deze landen hebben afwijkende visies op en agenda's voor de wereldorde en de ontwikkeling van landen. De EU is zich bewust van deze context en kijkt in toenemende mate naar de consequenties voor het eigen handelen, zoals onder meer blijkt uit de Commissiededeling over de *Global Gateway*¹. Daarbij geldt dat armoedebestrijding en het verminderen van ongelijkheid leidend zijn in de inzet op ontwikkelingssamenwerking, zoals onder meer vastgelegd in de *EU Consensus on Development*² en de *Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI)* verordening³.

De EU en haar lidstaten zijn samen de grootste ontwikkelingssamenwerkingsdonor ter wereld⁴. Door meer gezamenlijk en assertiever op te treden, kan meer impact en daarmee ook zichtbaarheid worden bereikt. Dit wordt reeds nagestreefd middels de Team Europe Initiatieven (TEI) die in landen buiten de Unie worden vormgegeven; bij deze Initiatieven werken de Commissie, lidstaten en Europese (nationale) ontwikkelingsbanken nauw samen bij de vormgeving van gezamenlijke programma's op prioritaire thema's. Nederlandse ambassades en het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn actief betrokken bij de vormgeving van deze initiatieven, waaronder bij de thematische-TEI gericht op het bevorderen van financiering voor startups en het MKB in Afrika en de landen-TEI over decent work in Bangladesh. Tijdens de Raad zal Nederland een aantal terreinen noemen waarop EU-samenwerking wat Nederland betreft verder kan worden versterkt.

Zo vindt Nederland het belangrijk dat de EU in partnerschappen met derde landen voortbouwt op haar eigen onderscheidende waarden en expertise. Hierbij kan gedacht worden aan kernprincipes zoals *leave no one behind*, lokaal eigenaarschap, gelijkwaardigheid, schuldhoudbaarheid en hoge standaarden voor mens en milieu. Op deze manier is de EU een aantrekkelijke én betrouwbare partner ten opzichte van andere genoemde geopolitieke actoren. Een voorbeeld van een dergelijk partnerschap is het EU-Afrika partnerschap. Op 17–18 februari vond de EU-AU top plaats, waarover uw Kamer reeds is geïnformeerd wat betreft de Nederlandse inzet⁵ en waarover uw Kamer een separaat verslag zal toekomen. Bij deze top staat een gelijkwaardig en strategisch partnerschap met Afrikaanse landen centraal met aandacht voor grensoverschrijdende thema's als klimaatverandering, migratie, terrorisme en de aanpak van COVID-19. Een

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_communication_global_gateway.pdf.

² [european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf) (europa.eu).

³ EUR-Lex-32021R0947_EN-EUR-LEX (europa.eu).

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_1701.

⁵ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2445.

ander voorbeeld is de Global Gateway mededeling, een Europese connectiviteitsstrategie om bestaande en nieuwe investeringen in infrastructuur, maar ook gezondheidszorg, digitalisering en onderwijs, beter te stroomlijnen en te voorzien van een politiek narratief en herkenbare naam. Zoals ook aangegeven in het BNC-fiche⁶ verwelkomt het kabinet de Global Gateway strategie waarbij geopolitieke belangen van de Unie gekoppeld worden aan de mondiale behoefte aan duurzame investeringen in connectiviteit. Het kabinet zal erop toezien dat de implementatie van de mededeling in lijn is met vastgestelde Europese ontwikkelingssamenwerkingsprioriteiten en dat de focus ligt op het realiseren van kwalitatief hoogwaardige investeringen waarbij (ontwikkelings-)impact centraal staat. Daarnaast houdt Nederland oog voor de kansen van het Nederlands bedrijfsleven bij de uitvoering van projecten onder de Global Gateway, hierbij rekening houdend met het feit dat het merendeel van de financiering zal verlopen via Europese en nationale ontwikkelingsbanken die werken met internationale aanbestedingsprocedures.

Ten tweede zal Nederland tijdens de Raad oproepen tot versterkte EU-samenwerking in multilaterale fora. De VN-instellingen, ontwikkelingsbanken als de Wereldbank en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling-Development Assistance Committee (OESO-DAC) hebben een belangrijke rol in het stellen van normen. De EU en haar lidstaten zijn van veel instellingen de grootste donor. Wanneer de collectieve kracht van de EU wordt benut, kan de EU beter waarborgen dat EU-waarden en -posities doorklinken in de wijze waarop instellingen werken aan armoedebestrijding. De Europese samenwerking is met name van toegevoegde waarde bij het stroomlijnen van strategische lange-termijn inzet of inzet op actuele politiek gevoelige kwesties. Tijdens de Raad zal Nederland dit belang benadrukken en steun uitspreken voor SGVN's rapport «*Our Common Agenda*»⁷, het kompas voor versterking van het VN-systeem. Dit rapport heeft veel raakvlakken met de mededeling van de Hoge Vertegenwoordiger en de Europese Commissie over een op regels gebaseerd multilateralisme⁸. De EU is actief betrokken bij de opvolging van dit rapport en zet zich hierbij in voor gedeelde EU-waarden als mensenrechten en rule of law. Tijdens de Raad zal Nederland oproepen tot het vormgeven van gedeelde EU-boodschappen in de jaar- en voorjaarsvergaderingen van de Wereldbank. Meer gezamenlijke EU-inzet sluit ook aan bij de Global Gateway mededeling en de Raadsconclusies over de optimalisatie van de Europese financiële architectuur voor ontwikkeling⁹.

Tot slot zal het kabinet tijdens de Raad benadrukken dat het vergroten van effectiviteit van het externe optreden van de EU, waarbij de EU tegenwicht biedt aan andere geopolitieke actoren, om een geïntegreerde inzet van het gehele EU-instrumentarium vraagt. Naast ontwikkelingssamenwerking speelt bijvoorbeeld ook het handelsinstrumentarium een belangrijke rol.

⁶ Kamerstuk 22 112, nr. 3282.

⁷ Secretary-General's report on «Our Common Agenda» (un.org).

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0003&from=en>.

⁹ Raadsconclusies Europese financiële architectuur voor ontwikkeling:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9462-2021-REV-1/en/pdf>.